

Metams 8 r., pusmečiui 4 r.
20 k., 3 mėnesiams 2 r. 20
kap., 1 mėnesiui 70 k.

UŽSIENIUOSE:
metams 11 r., 9 mėnesiams
8 r. 40 k., 6 mėnesiams
(pusmečiui) 5 r. 75 k.; 3
mėnesiams 2 r. 90 k.; 1
mėnesiui 1 rub.

SKELBIMAI:
Petito eilė (4 skiltys) prieš
tekstą 90 k., po teksto 40 k.

Lietuvių Balsas

LIETUVIŲ BALSAS.

195. A. Mačus.

Ком-топ, Черниг. г., Желзнодоро. аптека.

Тр. 8.

М. 137/169

Metai III.

Petrapilis, 1917 m. sausio 29 d.

№ 9 (138).

Skaitykite ir platinkite „Lietuvių Balsą“

politikos, literatūros ir visuomenės laikraštį!

„LIETUVIŲ BALSAS“ daugiausia rašo ir rūpinasi Lietuva, jos ateitimi, lietuvių tauta ir visais jos reikalais.

„LIETUVIŲ BALSAS“ šviečia gaivina tautiečių upą ir samonę, organizuoja, rodo kelią, kaip grumtis su šių dienų vargais. Kadangi mūsų tauta—dauguma darbo žmonės, „Lietuvių Balsui“ ypač rūpi darbo žmonių reikalai, jų gyvenimo sąlygų pagerinimas.

„LIETUVIŲ BALSAS“ turėdamas savo korespondentų: Amerikoje, Anglijoje, Danijoje, Švedijoje, Italijoje, Šveicarijoje, Prancūzijoje ir k., duoda daugiausia žinių apie užimtąją Tėvynę ir iš viso pasaulio.

„LIETUVIŲ BALSAS“ pigiai spausdindamas skelbimus-ieskojimus padeda tautiečiams susirasti gimines ir pažįstamus.

„LIETUVIŲ BALSAS“ eina: į Ameriką, Argentiną, Angliją, Kanadą, Šveicariją, Daniją, Prancūziją, Italiją, Švediją, ir k.

„LIETUVIŲ BALSAS“ eina du kartus per savaitę.

„LIETUVIŲ BALSAS“ kaina Rusuose: metams 8 r., pusei metų 4 r. 20 k., 3 m. 2 r. 20 k., 1 m. 70 k.—Užsieniuose: metams 11 r., pusei metų 5 r. 75 k., 3 m. 2 r. 90 k., 1 m. 1 r.

Skelbimų kaina: prieš tekstą petito eilutė (4 skiltys) 90 k., po teksto 40 k. Giminių ir darbo ieškantiems eilė 15 k.

Adresas: Petrapilis, Saperų g-lė № 9, b. 9, Tel. 286-46. „Lietuvių Balsui“.

„LIETUVIŲ BALSAS“ Administracijoje galima gauti „LIETUVIŲ BALSAS“ leidinius:

1) Putino: „Kunigaikštis Žvainys — poema ir Raudoni Žiedai — eilės... 2) „Motinos Beieškant“ Ed. de Amicis gražus apsakymas, prof. A. Valdemaro verstas iš italų kalbos. 3) 1917 metų sieninis Kalendorius.

Lietuvių „Grūdo“ Draugijai

labai reikalingas telefonas.

Kas sutiktų parduoti, tesikreipia:

Фонтанка, 58. кв. 41.

93—1

Noriu gauti vaikų prieglaudoje už vedėją arba šeimnininkę.

Turiu rekomendacijų, sutinku ir išva-
žiuoti.

Su paklausymais kreiptis į A. DUNDZILĄ.
ПЕТРОГРАДЪ, Саперный пер. 9, кв. 9.

Petrapilis, sausio 29 d.

Tautos išsigimėliai.

Tų įrankių, tų kovos būdų, kokių jau senai griebiasi „Naujoji Lietuva“ sau netinkamiems žmonėms ir įstaigoms šmeižti, bet kurie ypač visu, jau nebepakenčiamu, slykštumu išplūdo paskutiniame, šių metų trečiame „N. Lietuvos“ numeryje, tikrai jau kitaip negalima pavadinti, kaip išsigimėlių darbu.

Ir suprantamas tas pasipiktinimas ir tie protestai, kuriuos sukėlė ta išsigimėlių kuopelė, kuri įkūrė „N. Lietuvą“ ir kuri spiečiasi apie ją. Kaip pasakyta P. Leonui įteiktame užuojautos laiške su daugeliu parašų, lig šiol lietuvių tautos atgijimo istorijoje dar nebuvo buvę tokių asmens šmeižtų, kaip dabar pasirodė „Nauj. Lietuvoje“, kad partijos kovos tikslais būtų imta net vaginti netinkamo sau krypsnio žmonės be jokių išrodymų, priešingai, net tyčia iškraipant faktus.

Tik pažįgėkime, kaip suktai elgiasi „N. Liet.“ Šių metų № 3 straipsnyje

„Spaudos dirvoje“, rašydama „Naujas skandalas.“ ji remiasi „Liet. Balso“ № 5 (sausio 15 d.) „Vėl nedorybės“ straipsniu, pasiryžusi slykščiausiu būdu apšmeižti P. Leoną, Liet. Draugijos d. k. n. š. vicepirmininką.

O „Liet. Balso“ № 5 buvo kaip tik atitaisytas Amerikos lietuvių socialistų prasimanytas ir paleistas, melas, kad P. Leonas įdavęs Liubomirskio įgaliotiniui 100.000 rub. nuvežti ir pasiųsti į Vilnių A. Smetonos arba Vileišio vardu (Smulkiau ir aiškiau visi tie faktai iškraipymai išaiškinti P. Leono straipsnyje: „Štai kaip pas mus teisybė skelbiama“). „Liet. Balso“ aiškiai pasakyta, jog pinigai buvo įduoti lenkams „pirm, negu P. Leonas pasitarė su V. V. Nikitinu.“ Bet „N. Lietuva“ tą vietą visai nutyli, gi iš savo pusės, iš pirmo išlaužusi, prasimano, kad „Lietuvių Balsas“ ir P. Leonas sakė, kad „tuos šimtą tukstančių rublių P. Leonas Smetonai ar Em. Vileišiui nuvežti įdavęs Liubomirskui.“ Tuo tarpu nei „Liet. Balsas“, nei P. Leonas niekur nėra pasakė, kad P. Leonas būtų vežęs ir įdavęs kam nors pinigų; priešingai, „Liet. Balso“ stačiai buvo pažymėta, kaip pasakyta augščiau, jog Leonas tų 100.000 ne pamatytį negavo. „N. Lietuva“ to nežiuri. Ji partinės neapykantos apakinta ir šmeižto geidulyje paskendusi, kur tik žodį sako, ten vis beria prasimanytą ir melą; ji nebepastebi net antros eilės dalykų ir sako, jog „Liet. Balso“ buvę pasakyta, kad pinigai buvę įduoti „Liubomirskui nuvežti A. Smetonai ar Em. Vileišiui“ („Liet. Balso“ pasakyta aiškiai. „Atvykus tik vienam Liubomirskio įgaliotiniui, visi pinigai buvo įduoti šiam pastarajam su pažymėjimu, kad 100 tukstančių rublių atskiru pakietu būtų pasiųsti į Vilnių A. Smetonos ir Vileišio vardu“).

Toks faktų iškraipymas, kur šmeižto tikslais remiamasi spaudos žodžiais (šiuo atveju „Lietuvių Balsu“) ir nutylima tai, kas tikrai pasakyta, o prasi-

manoma nauja, kas daugiau išjuodintų, net išvagintų savo politikos priešininką, — tokie dalykai kvepi kriminalu. Nes juk kokius išvadus daro „N. L.“ iš savo prasimanytų faktų: ji stačiai apgina P. Leoną ir dar reikalauja, kad jis dokumentaliai pasiaiškintų pasiteisintų. „Ponas Leonas, jei jis jaučiasi nekaltas esąs, visuomet gali pasiteisinti... Kodel Leonas to paaiškinimo nepaskelbia, nes nepasiaiškinus ne tik visų teisė, bet ir pareiga tokius žmones, pasak „Liet. Balso“, vaginti ir gerą vardą iš jų atimti. Nepristatys Leonas dokumentų, įtikinamų pasiteisinimų — susilauks ne to,“ — rašo „N. Lietuva.“ Taip, turėtų susilaukti „ne to“, bet ne Leonas, o „Naujoji Lietuva“. Už tokius žygius turėtų atsakyti, jei jau ne valstybės teisme, tai garbės teisme prieš visuomenę, tie, ne be kurių rankos pasirodo tokie šmeižtai laikraštyje; turėtų atsakyti ne tas, kuris pasirašo laikraščio redaktorių; būdamas tik kitų mane-kinu, bet tie, kurie sudaro redakcijos komitetą: V. Bielskis, V. Zubovas, M. Januškevičius ir A. Bulota (Bulota dabar Amerikoje, tai jis bent mechanin-
gai išskirtas iš tos kampanijos ir už jį ši žygį neatsako), kaip paskelbta „N. Lietuvos“ prospekte, išleistame 1915 metais, prieš jai pasirodant.

Kaip pasielgs P. Leonas šiuo atveju: ar šauksis teismo, vistiek ar valstybės ar garbės, ar tik pasitenkins paaiškinimu, mes nežinome. Galime tik pasakyti, jog jeigu nesišauks, tai tik delto, jog jis per daug gerbia lietuvių vardą; jis gal nepanorės tepties su tais, kurie tokiu savo elgimosi jau yra netekę gero vardo, pats būdamas grynais, teisus ir status.

Ką gi visuomenė? Visuomenė jau ištarė savo verdiktą, pasmerkdamą šmeižėjus. Daugelis net tų, kurie buvo ar-
tini „Naujamajai Lietuvai“, buvo jos šalininkai, skaitytojai ir net bendradarbiai, su pasiūlykštėjimu kratosi tos nešvarios kampanijos, atsisakydami bendradarbiauti ir skaityti „N. Lietuvą.“ Ir visi, kurie tebėra „sveiki žmonės“, kaip išsitaria pati „N. Lietuva“, padarys taip pat. Bet kaip pasielgs tie, kurių vardu dedasi kalbanti „Naujoji Lietuva“ — liaudininkai ir visuomeninkai? Nejaugi jie pritaris tam išsigimėlių žygiui ir pasiims savo srovių atsakomybę tai, ką tie žmonės jų vardu kalbėdami pridarė? Ne, mes tikime, kad ir jie pakels protestą, nutrauks kaukę nuo veido ir paliks nešvariems būti tiems, kurie yra nešvarūs.

L. N.

Štai, kaip pas mus teisybė skelbiama.

„Lietuvių Balsas (№ 5—1917 m.)
Vėl nedorybės.

Mūsų skaitytojai žino istoriją su šiu-
tais Lietuvon Tatijanos Komiteto pi-
nigais. Dar pavasary jis buvo įgaliojęs
savo vice-pirmininką V. V. Nikitiną nu-
vežti 400.000 rb. Stokholmon“. Ten
tuos pinigus turėjo paskirstyti šiaip:
300.000 rub. į Varšuvą kunigaikščio
Liubomirskio vardu ir 100.000 r. Sme-
tonos arba A. Vileišio vardu. Kaip kun.
Liubomirskui taip ir A. Smetonai bu-
vo duota žinia, kad atvyktų Stokhol-
man patys arba savo įgaliotinius atsių-
stų. Atvykus vienam tik Liubomirskio

*) Mano pabraukta.

įgaliotiniui, visi pinigai buvo įduoti
šiam pastarajam su pažymėjimu, kad
100 tukstančių rublių atskiru pakietu
būtų pasiųsti į Vilnių A. Smetonos ir
Vileišio vardu. Tuo laiku buvo dele-
guotas ir Lietuvių Draugijos Centrali-
nio Komiteto vice-pirmininkas P. Le-
onas, kad pasimačius su Smetona, kad
padarius reviziją mūsų įgaliotinių vei-
kimo Stokholme ir kad A. Smetonai
neatvykus pasitarns su V. V. Nikitinu,
kaip tuos pinigus siųsti. Tai tokia for-
ma tos istorijos stadija. Kuomet buvo
įduoti pinigai lenkam pirm, negu P.
Leonas pasitarė su V. V. Nikitinu“).

„Naujoji Lietuva“ (№ 3—1917 m.)

Spaudos dirvoje.

Naujas skandalas. — Paskutiniame
(sausio 15 d.) „Lietuvių Balso“ nume-
ry randame savotiškai įdomių dalykų
Straipsny „Vėl nedorybės“ rašoma, kad
P. Leonas Centro Komiteto buvo sių-
stas Stokholman pasimatyti ir sykiu su
Nikitinu 100.000 rb. įteikti turėjusiam
ten atvykti p. A. Smetonai. Smetona
Stokholman neatvažiavęs ir, kaip p.
Leonas ir „Lietuvių Balsas“ sako, tuos
šimtą tukstančių rublių p. Leonas Sme-
tonai ar Em. Vileišiui nuvežti įdavęs
Liubomirskui“).

Žodis į žodį išrašiau abiejų laikra-
ščių tas vietas, kur kalbama apie 100
tukstančių rub. išsiuntimų iš Stokhol-
mo į Lietuvą. Raskite gi, meldžiamieji,
„Lietuvių Balso“, kuriuo remiasi „Nau-
joji Lietuva“, tai, ką ji rašo, — kad aš
įdavęs Liubomirskui tuos pinigus nu-
vežti A. Smetonai. Maža „Naujamajai Lie-
tuvai“ tokio „Lietuvių Balso“ žodžių
iškreipimo: ji dar tvirtina, kad ir aš
pats tai sakęs ir kad pinigai turėję bu-
ti nuvežti Smetonai, Em. Vileišiui, —
nors „L. Bal.“ apie Vileišienę nė žodžio
nebuvo sakę. — Aš apie save ne tik
„Lietuvių Balso“ ar „Naujamajai Lietuvai“
nesakiau ir negalėjau sakyti, kad aš
įdavęs Liubomirskui 100.000 r. nuve-
žti A. Smetonai ir Vileišiui. Nesakiau
ir negalėjau sakyti delto, kad to nebu-
vo. Tai prasimanė tie, kam rūpi su-
teršti mano vardą demokratinių minių
nuomonėje, bent tų minių dalies, kuri
skaito tik „Naująją Lietuvą“. Mano var-
do gi suteršimas, kaip aiškiai matote
iš šito atsitikimo, rūpi taip vadinamiems
„demokratijos“ monopolistams iš „N.
Lietuvos“. Jeigu jiems sąžinė tokius
įrankius, kaip aiškus melas, leidžia var-
toti, — te sau dirba. Aš įtikrinu jiems,
kad tame visuomeniniame silpname dar-
be, kurį dar galėsiu dirbti, aš niekuo-
met tokiomis įrankiais prieš juos nesi-
naudosi.

Dabar prie paties pinigų siuntimo
„N. Lietuva“ šaukia: „kodel Leonas to
pasiaiškinimo nepaskelbia“... Iki nebu-
vau gavęs „N. L.“ 1917 m. № 3, nebu-
vau manęs, kad man reikia kas tai ai-
škinti, nes man rodėsi, jog Amerikos
„Naujienu“ ir „Keleivio“ klaida „Lie-
tuvų Balso“ № 5-me atitaisyta. Bet iš
„Naujosios Lietuvos“ šaukimo matyti,
kad to negana. Taigi apsakau, kaip kas
buvo. Tuose Tatijanos Komiteto, ar
prezidiumo tu tautinių organizacijų at-
stovais posėdžiuose, kuriuose buvo ap-
tartas pinigų siuntimas Lenkijon ir Lie-
tuvon, dalyvavo iš pradžių p. Yčas,
paskiaus p. Šilingas. Šitasai Centro
Komiteto prezidiumui, p. Yčiui užsie-
nin išvažiavus, pranešė, jog Tatijanos
Komitete sutarta taip: pinigų veš Ta-
tijos Komiteto įgaliotinis, o tautinių
organizacijų rekomenduotieji Tatijos
Komitetui žmonės iš Rusijos nuvažiuos
Stokholman patikrinti ir nurodyti T.
Komiteto įgaliotiniui tuos žmones, ku-
riuos tautinės organizacijos pasikvie-

iš užimtųjų šalių paimti pinigų. Nuo Lietuvių Centro Komiteto tokiu tikslu buvau pasiūstas aš. Bet Tatijanos Komiteto vienkartinis buvo perspėta, jog jei iš užimtųjų šalių atvyktų tik vienas tautos igaliotinis, tai visi pinigai bus įduoti jam vienam, nurodant, kaip jie privalo būti išdalinti. — Taip T. Komitetui nutarus, Lietuvių Centro komitetas pasiuntė p. Aukštuoliui telegramą, kad pakviestų Stokholman Smetoną. Aš nuvažiavęs Stokholman sužinojau, jog p. Aukštuolis nebuvo gavęs įvardintos telegramos, — matyti, cenzūra nepraleido. Taigi A. Smetona nebuvo pakviestas. Nors buvo maža vilties, ar pavyks umu laiku jis parsikviesti, bet aš vis tik išsiryšinai, kad p. Smetonai tinkama telegrama buvo pasiūsta. Vienok nei jo, nei iš jo atsako nesulaukiau. Lenkai, kaip turtingesni, išmintingiaus padarė: jie iš Petrapilio ne telegramą Stokholman leido, bet tuojaus tam tikrą igaliotinį pasiuntė, kuris, ilgai Stokholme prieš atvažiuojant p. Nikitinui sėdėdamas, suspėjo atsiskviesti kun. Liubomirskio igaliotiniui. P. Nikitinas savaite vėliau už mane atvažiavo Stokholman. Sužinojęs iš Centro Komiteto telegramos, kad p. Nikitinas jau atvažiuoja, aš paprasčiau vieno ruso, su kuriuo p. Nikitinas turėjo tuoj atvažiavęs pasimatyti, įduoti jam mano prašymą, kad jis, jei gali, neiduotu kun. Liubomirskio igaliotiniui pinigų, Lietuvai skiriamų, nes per Švedų Lietuvių Komitetą jie galima greičiau kur skiriami nusiūsti. Su Nikitinu aš pasimačiau antrą dieną jam Stokholman atvažiavus. Jis man pranešė, jog visi pinigai jau jo įduoti kun. Liubomirskio igaliotiniui, nes toks jam buvęs duotas Petrapilyje įsakymas, — bet iš jo 100.000 rub. turėsią būti nusiūsti A. Smetonos ir A. Vileišio vardais Vilniui sušelpiti visoms to krašto tautoms. Taigi, pinigus siuntė Tatijanos Komitetas, juos kam reikiant įdavė to Komiteto igaliotinis ir tik tasai Komitetas turi teisę sekti, kad tie pinigai patektų tiems, kam jie buvo skirti. Užtat p. A. Smetonos atsiūstoji žinia buvo Centro Komiteto suteikta pinigų siuntėjams. Bet lietuvių „demagogai“ kiekvienos progos, ir pramanytos, griebiasi, kad tik sukiršinys minias prieš tuos, kas nenori klausytis jų barškančios puslės.

Taigi, pasvarstyk, meldžiamas skaitytojau, kieno getvėje „naujas skandalas“, kaip tai pavadino „Naujoji Lietuva“ savo straipsnio dalį: ar mano, ar „Naujosios Lietuvos“. Ar mano siela turi būti nerami dėl mano veikimo, siunčiant pinigus, ar „Naujosios Lietuvos“ dėl jos rašymo apie tą siuntimą? To skandalo nebūtu buvę, jei „Naujoji Lietuva“ gerbtų žmogų ir publicistikos žodį taip, kaip jie kiekvieno privalo būti gerbiami.

Gerbiant gi žmogų, dar nuo gilių senovės laikomasi to principo: „quisque proponitur bonus, donec contrarium probetur“ (kiekvienas laikomas doru, iki neišrodyto priešingai). Be to, dar reikia ir pačiam save gerbti, o koks per gerbimas paties savęs pas tą žmogų, kuris meluoja. Jei paprastame gyvenime bloga yra meluoti, tai melas spaudoje milijonus kartų žalingesnis. Užtat aš ir tvirtinu, kad manęs „Naujoji Lietuva“, griebdamosi melo, neiškreips į tokius pat kelius. Neseniai viešame pasikalbėjime Maskvoje „Naujosios Lietuvos“ leidejas p. Januškevičius, lyg grasydamas, pasakė, kreipdamasis į mane: „Taip, p. Leonai, lietuvių demokratija auga“. Naivus pasakymas, tokiu tonu ir prasme ištartas: tikros demokratijos augimas tai didelis man džiaugsmas. Bet jei tarp mūsų bus tik tokia „susipratusi“ demokratija, kurios susipratimas bus paremtas tokiais spaudos „skandalais“, kaip šitasai „N. Lietuvos“, arba tokiais visuotinių susirinkimų skandalais, kaip Petrapilio Draugijos, arba tvirtinimu, kad tautos reikalų nėra, esągi tik klasių reikalai, nors pasaulio atsitikimai ką kita rodo, tai mes tikros demokratijos dar neturėsime.

P. Leonas.

Gerbiamajam Petrui Leonui Maskvoje.

Reiškiamie Tamstai giliausią užuojautą dėl nuostabaus „Naujosios Lietuvos“ š. m. № 3 pasielgimo. Esame užgauti mūsų žmogaus ir lietuvių nusijautimu.

Gerai žinome Tamstos ištirtą teisingumą ir statumą ir sakome: daromeji Tamstai priekaištai — tai asmens neapykantos apsiereikimas, elementariausio padarumo nustojes.

Neleistini „Naujosios Lietuvos“ vartojimai, kovos būdai, kuriuos ji šiuo atveju pritaikė Tamstai, stebina mus ir delto, kad mūsų Tautos kilimo istorijoje buvo daug ginčų susikirtimų, bet šmeižimas ir asmens koneveikimas nebuvo kovos priemonė.

„Naujoji Lietuva“ ima eiti visiškai netinkamu mūsų tautos būdai keliu, paskolintu iš svetimo šaltinio — rusų juodašimčių spaudos.

Tardami Tamstai užuojautą, neabejojame, kad Tamsta pakelsi šitą nuoskaudą, ir tvirtai tikime, jog tasai nešvarus „Naujosios Lietuvos“ tonas, ne teisybe besiremias, turės prasmę.

P. Glemža, K. Šalkauskis, P. Norutavičius, Čeka, R. Skipitis, kun. P. Jokūbas, J. Galinis, A. Varnas, J. Januškevičius, A. Sruoga, St. Miliauskis, St. Šilingas, J. Linartas, St. Naginskis, K. Pušta, K. Ciemolonskis, B. Pečkauškas, V. Marcinkus, J. Pakalka, J. Liutkus, J. Charžauskis, Kl. Kimontas, S. Glemžienė, M. Grigaliūnas, K. Gudaitis, B. Butka, B. Masiulis, J. Murka, L. Noreika, A. Dundzila, Č. Petraškevičius, A. Purėnas, J. Glemža, J. Zubrickis, A. Spurga, J. Tumas.

Telegrama P. Leonui,

pasiūsta jam Centro Komiteta narių.

Didžiai Gerbiamas Pone Petrai! Tariaime Tamstai karštą mūsų užuojautos žodį dėl nedoro „Naujosios Lietuvos“ priekaišto Tamstai.

Yčas, Šilingas, Petraškevičius, Kubilius, Tumas, Purėnas.

Protestas.

„Leidimo Komisijos“ prie Lietuvių Draugijos Augstųjų Maskvos Mokyklų Moksleiviams šelpti Visuotinis Susirinkimas 1917 m. sausio 23 dieną pripažindamas, kad vaginimas ir šmeižimas spaudoje partijos priešininkų, daromas „Naujosios Lietuvos“ (žiūrėk š. m. № 3 straip. „Spaudos dirvoje“) demokratybės principo vardu, yra ne demokratų, o demagogų darbas, griežtai protestuoja prieš tokius pažeminančius lietuvių demokratiją ir lietuvių laikraštį partinės kovos apsiereikimus.

Visuotinio „Leidimo Komisijos“ susirinkimo pirmininkas

Stud. Liud. Daukša.

„Leidimo Komisijos“ Visuotinis Susirinkimas 1917 m. sausio 23 d., pripažindamas, kad daromas „Naujosios Lietuvos“ (žiūr. š. m. № 3 str. „Spaudos dirvoje“) demokratybės vardu savo partijos priešininkų yra ne demokratų, bet demagogų darbas, griežtai protestuoja prieš tokį laikraštines etikos negavimą ir lietuvių demokratiją pažeminančius darbus.

„Leidimo Komisijos“ vardu.

pirminkas stud. V. Mašalaitis.

Už sekretorių J. Jablonskaitė.

Laiškas Redakcijai.

G. R.

Prašau neatsisakyti įdėti šį mano laišką.

Laikau savo pareigą pasisakyti visuomenei, kad aš, manydamas:

1) jogei nepamatuotai išvarginti savo politikos priešininką ir apskritai, kaip imanont, kolioties — kovos priemonė menkos verties;

2) juogei nuosakiam kulturingam demokratui pridera rūpintis minių kultūros kilimu, o ne fanatizavimu;

3) jogei Lietuva delei savo sunų deklamatoriagumo bei koketingumo ne kartą jau skaudžiai nukentėjo;

4) jogei kryžkelėj skalyti, kada kiškis stovi už tvoros, turgui šalta ir mėnulis augštai — reikalas blogas — nerandu galimu toliau pasilikti „Naujosios Lietuvos“ bendradarbių skaičiuje.

Su gilia pagarba

Balys Sruoga.

(Markizas Tigrui Nėrkonori).

Lietuvių bankos reikalais.

(Atsakymas p. K. V. D. „L. B.“ № 75).

Malonu buvoskaityti „Lietuvių Balsą“ p. K. V. D. straipsnį: „Lietuvių bankos reikalai“, kad toks svarbus lietuvių tautai klausimas judinamas. P. Karūžos sumanymas nepalieka nesvarstomas. Šiokiame ar tokiame sumanyne visados atsiras plyšių ir trūkumų, kad būtų iš visų pusių apgalvotas ir pritaikintas laikui ir aplinkybėms.

P. K. V. D. ragina steigti banką su didelėmis akcijomis, net iki 5000 rub. Nurodo, kad juo didesnės bus akcijos, juo mažiau bus suorganizuota banką, bus didesnis pasitikėjimo žmonės valdyboje ir tt.

Štai jo žodžiai:

„Kas kita su akcijomis. Čia nebe reikia didelių turtininkų, tik pakankamai žmonių, pusėtinai pasiturinčių, kad susidarytų kapitalas ir būtų jis gvarancija. Taigi lietuviai tokiu pagrindu gali lengvai įsteigti banką. Žinoma, kad akcijonierių banką yra daugiau pageidaujama, kuriame būtų daugiau kapitalo ir mažiau akcijonierių. Kitaip sakant, turi būti akcijos namažos, nes juo didesnės akcijos, juo didesnė priežiūra, ir mažesnis skaičius žmonių, juo padariau gali tarp savęs susitarti. Tuo atžvilgiu akcijos neturi būti mažesnės, kaip 1000 rub. vertės, ir bus duotas tik tiems, kurie turėtų ne mažiau, kaip penkias akcijas. Bankai steigti pusei milijono rublių sumesti tarp lietuvių atsiras 500 žmonių, ar net tiek nereikės žmonių.“

Bet i tai reikia pasakyti, kad

1. toki banką gali būti įsteigta tik tam tikro pasiturinčių žmonių skaičiaus, tad nebus tautos banka;

2. sunku tikėtis, kad atsirastų keli šimtai žmonių, kuriems atlieka 5000 r.;

3. toki banką gali turėti daug skyrių Lietuvoje, bet vis tik ja nebus tokio pasitikėjimo, kaip tautos banka;

4. ji nesukoncentruos tautos kapitalo;

5. ji bus privatinis „biznis“, bei visuomeningumo pamatų;

6. jai būtų nemaža priešininkų ir konkurentų, kaip sakysim privatinės bankos arba kooperacijos banka.

Sunku tikėtis, kad po karo atsirastų pas žmones pinigų tukstančiai rublių. Jeigu kas ir turės pasislėpęs kelis šimtus, tai rūpinsis nusipirkti žemės kašnelį, įdėti juos kokioje pramonėje ar prekyboje ir tt. Juk visi i banką dedame tik tada, kada negalime jų geriau sunaudoti. Kas galės prikalbinti žmones dėti pinigus i tą, o ne kitą panašią banką. Be to, jau yra kelios mažos lietuvių bankos, kurių toks pat tikslas, kaip ir p. K. V. D. projektuojamosios. Tad kam steigti dar naują, kad galima prisidėti prie kurios nors jau esamos.

Kuo užsiimtų toki banka? Tur būti visakuo, ką bankos paprastai dirba: skolintų pinigus žemei pirkti, prekybai, pramonei. O gal ir pati banka panortų imties prekybos ir pramonės.

Bankai darbuotis dirva plati. Ji gali skolinti nejudamajam ar judamajam turtui įgyti, prekybai, pramonei, šiaip įvairiems reikalams. Visų tų sąkų negali atlikti viena banka. Jau patys sumanymas sudaryti Lietuvoje banką, kuri galėtų plačiai veikti, reiškia naują bankos rūšį, kuri apimtų visus tautos reikalus ir būtų visai tautai ir visos tau-

tos. Tokios bankos rūšis tegali būti viena — „lietuvių tautos banka“ kooperacijos pamatais, grynai demokratiškai sutvarkyta. Ji turi būti prieinama visų, o bus prieinama tik tada, jei akcijos bus ne 1000—5000, bet tik ne daugiau, kaip 100 rub. Tik tokia banka galės būti tautos banka, nes lig 100 rub. gali sukrapštyti mažne kiekvienas. Ji turėtų tarnauti tik nariams, vadinasi kas norės gauti pasiskolinti, tas turės nusipirkti bankos akcijų. Bus garantijos skolai, nes tik nariai naudosis tos bankos sumoms.

Toki banka turėtų būti viena — centrali visai tautai su šakomis: žemei pirkti, ūkiui kelti, pramonei ir prekybai. Kiekviename miestelyje turėtų būti jos skyrius su visomis keturimis šakomis.

Kiekvienas skyrius veikti turėtų savistoviai, jeidamas i centrą kai skyrius. Jis turėtų savo akcionierius, savo valdybą ir pats už save atsakyti. Centro banka tik duotų patarimų, prižiūrėtų veikimą, tarpininkautų, imdamas iš vieno skyriaus, kur atlieka, ir duodamas pinigų jam, kuri jį reikalingas.

Tokia tvarka patrauktų daugiau žmonių, duos pasitikėjimo ir nebus tokio centro tormozo, kaip kitokiai centralizacijai esant.

Kuo mažesnis kiekvieno autonominio skyriaus veikimas, tuo jis tobulesnis ir lengvesnis ir kuo daugiau jis centralizuotas, tuo jis daugiau komplikuo-

tas ir sunkesnis. Tik pažiūrėkime: Šveicarija toki mažutė valstybė, o vienok ji yra pasidalinusi dar i 22 kantonu, kurie kiekvienas visai visai savistoviai gyvena, o visi kartu labai tvarkingai, sutartinai ir pavyzdingai.

Tokioje bankoje jokioms partijoms nevieta, nes joje, gryname kooperatyve, politikos negali būti maišoma.

Kartu su bankos klausimu yra svarstomas Lietuvos prekybos ir pramonės klausimas. Nežinau kodel p. D. Šidlauskis straipsnyje: „Pirklių, pramoninkų ir piniginkų suvažiavimas“ („L. B.“ 1916 m. № 71) visiškai užmiršo vartotojų draugijų sąjungą „Kooperatorių“, o juk jis buvo vienas iš karštųjų ir pirmųjų kooperacijos pionierių. Del kooperacijos — vartojų draugijų sąjungos — po karo Lietuvoje nėra didelio reikalo rūpintis. Kokia yra sąjunga, tokios užteks. Sykį vieną jau susivienijusios draugijos, tai pabaigti vienijimą bus lengviau „Kooperatoriui“, negu sudaryti naują sąjungą, šią suardžius.

Kun. Adomas Vilimavicius.

Iš Amerikos.

(Iš savo korespondento).

Pernai metų lapkričio 30 d. Wilkes-Barrėj Pa įvyko Amer. Lietuvių Centro Komiteto suvažiavimas. Svarbiausi nutarimai:

1. Esamąjį C. K-tą likviduoti ligi Naujų 1917 metų, o naujam sudaryti suvažiavimą susaukti ne vėliau, kaip 1917 m. sausio 15 d. New-Jorke, kame ir turi būti naujojo Centro Komiteto buveinė.

2. Iš visų, per Lietuvių Dieną surinktųjų 160.000 dol. tuojaus pasiūsti 2000 dol. Globai i Petrapilį, 10.000 dol. Lituanijai i Šveicarijos Friburgą ir 50.000 dol. i Stokholmą Liet.-švedų Komitetui pasiūsti Liet. Dr-jai i Vilnių. Toliau, palaukus ir pamačius, kaip pinigai nueis, bus daugiau pasiūsta.

3. Priimti iš milijonieriaus Wood'o 26.000 dol. vertės dovanų nukentėjusiems del karo lietuviams: avalyne, skalbiniais ir t. t. — ir suieškoti kelių pasiūsti tiems daiktams tremtiniais i Rusiją ir Vokią.

4. Nusiūsti p. Lopatą ir kun. V. Bartušką i Vašingtoną padėkoti Jungt. Vals. prezidentui už Liet. Dienos nuskyrimą.

5. D-ras J. Šliupas išrinktas atstovu nuo C. K-to i Tautų Konferenciją Vašingtone gruodžio 10 ir 11 d. 16 m.

6. Reikalauti iš Jungt. Vals. vyriausybės pasiūsti i Vilnių Amerikos kom-

sulį lietuviams Amerikos piliečiams apginti.

Amer. lietuvių apas pakilęs del paskelbimo Lietuvos nepriklausoma. Amerikiečių spauda po Liet. Dienos ir paskelbimo Lietuvos nepriklausoma, lietuvių jau mini atskirai nuo Lenkų. Yra vilties, kad sudarysime Neujorko suvažiavime bendrą Centro Komitetą.

M. Šalčius.

Kame mūsų ateities ramsčiai?

Anksčiau ar vėliau, o karas pasibaigs. Jeigu ne visi, tai bent didelė dalis lietuvių dabar išsisklaidžiusių bei išsisklaidytų po Vokės ir neišmatuojamą Rusijos žemę, sugrįž namon. Da gi yra vilties, kad kai kurie „amerikančiai“ ir šiaip Lietuvos „pabėgėliai“ parorės ne svetur, bet tėvynėje darbuotis.

Kokiose išlygose, karui pasibaigus, teks lietuviams savo tėvynę gyventi ir darbuotis? Ką galime mes, ištremtieji, karo metu padaryti, kad pagerinus būsimąsias išlygas?

Rods, visi vienu balsu sąjungininkai ir sutartininkai šaukia, kad kovoją del mažųjų tautų laisvės. Taip lyg ir turėtų būti, jeigu norima ateityje išvengti panašių, o gal dar baisesnių karų, negu dabartiniai. Tečiau taip nėra.

Kalbėdami apie mažąsias „tautas“ vieni ir kiti, rodos, daugiau mano apie mažąsias „valstybes“, negu „tautas“. O daugiausia, gal išimtinai, rupi savosios valstybės, be atžvilgio į „svetimtautes“.

Be reikalo, rodos, manyti, kad Lietuvos ateitis vien nuo mūsų, lietuvių, veikimo pareina.

Jeigu taip būtų, maža be liktų vilties geresnės ateities susilaukti.

Mes esame silpni. Silpnybė—tai didžiausia mūsų kaltė.

Ne viena, bet kelis metašimčius buvome lyg posūniai ujami, skaudžiam, niekinami. Kraujo savo nesigailejome. Liejosi jis gausiai, be paliovos ištisus amžius. Tečiau išlikome, nežuvome, ir nors labai apsilpę, daug ko neteikę, vis tik gyvi esame. Negana to, dabar, kaip niekad kitados, visi lietuviais jaučiamės, susipratame turį savo tėvynę—Lietuvą.

Jausdamiesi lietuviais, turėdami savo tėvynę, galime laukti ir reikalauti „buities, augimo ir plėtojimosi laisvės“.

Ligi šiol eita nelemtu principu: „kas stipresnis, tas ir teisus“. Pasirodo, nieko gera žmonijai jisai negali suteikti.

Dabar nenoromis pradedama galvoti, kad reikia teisės pripažinti ir tiems, kurie pajėgomis negali sulysyti su milžinais.

Vilsonas visam pasauliui apreiškė seną, bet užmirštą tiesą, kad tautos negalima lyginti su negyvu daiktu; kad visoms tautos, kurios ligi šiol buvo valdomos atskiros tautybės valstybės, turinčios savo atskirus, daigi priešingus toms tautos siekinius, turi būti duota ir patikrinta laisvė—buities, tikybės, medžeginio ir visuomeninio plėtojimosi.

Šiaip ar taip, o įsidėti šitą balsą turės mažieji ir didieji.

Iš Europos valstybių, galima sakyti, viena tikta Anglija, ir tai karą su Šiaurės Amerika pralaimėjusi, griebėsi kitą savo valdiniams svetimtaučiams elgtis.

Reikalaudama iš valdinių eiti išvien reikale—pašalpos žmonėms ir pinigais—iš savo pusės patikrina visiems ramybę, nuo skaudimo apginimą, skaudikų sudraudimą, vaizbos, pramonės sušelpimą, mokslo, dailės parėmimą, žodžiu sakant, suteikia laisvę ir pagalbą vispusiškai plėtotis, nesikesindama nei ant tautumo, nei ant tikybės, nei ant kitų tautos branginybių.

Kitoms valstybėms toli da šaukia ligi tokiame susipratimui.

Taigi ir lietuviams negalima šiuo kartu pasikliauti vien viltimi, kad principas—„kas stipresnis, tas ir teisus“—bus visai sugriautas ir teisės bus pripažintos visoms tautos—ir lietuviams.

Užtat turime dar ir daugiau kuo pasitikėti.

Da nesenai labai rimtos lenkų partijos svajote svajojo apie savivaldybą. O dabar?—Nenori nė girdėti. Be nepriklausomybės nė nekalba. Maža to, etnografinės Lenkijos sienos jau rodosi „dirbtinėmis“, nepatenkina jų; jos reikalauja ir senųjų „savo marchijų“—Lietuvos ir Gudų su Inflintais priedui. „Nuo jūrų, lig jūrų“.

Iš kur gi tokia staigi atmaina? Ar tai vien lenkų pasidarbavimo vaisius? Anaip to!

Tai karo vaisius.

Susiėmusiu du milžinų ir negalėdamu viens antro įveikti, išveržti viens antram skanaus „kašnio“, rengiasi pasileisti, o kašnis—„kad ne man, tai ne tau“.

Lietuva ne prastesnis, o gal dar skanesnis „kašnis“. „Hinterlando“ iš Lietuvos nepadarysi, kaip iš Lenkijos.

Kasgi liekasi, galutinai, mums daryti? Sėdėti rankas suglaudus ir laukti, kol kiti mums ką primes?

Jeigu taip elgtumėsi, tai būtų ženklas, kad mūsų jau nebėra. Ir galėtume tekti—lenkams ar Kuržemio baronams.

O mes betgi malonėtume „patys sau“ patekti.

Tam tikslui kaip tik ir reikia pasirūpinti Ruginio („L. B.“ N° 3) iškeltu paklausu apie partijų susiorganizavimą.

Rods, partijos kyla, organizuojasi, stiprėja, plėtojasi beveikdamos. O mums lieka labai siaura veikimo srovė. Tečiau ne visi liko užimtoje Lietuvoje. Esama ir čionais lietuvių, klausančių vienos ar kitos partijos. Butų geistina nuo jų išgirsti vilties, padrašinimo žodis.

K. P. B.

Naujos lietuvių scenos dailės pajėgos.

Š. m. vasario 5 d. „Krivoje Zierkalo“ teatre (Jekaterininskij kan. N° 90) bus dramos artisto J. Vaičkaus vedamos artistų grupės lietuvių spektaklis. Vaidinimas prasidės lygiai 2 val. diena.

Tai pirmas Petrapilyje naujos lietuvių vaidintojų grupės pasirodymas. Vaidins „Genavaitę“ ir komedią „Be šulo“.

Kaip teko patirti iš paties art. J. Vaičkaus, buvo ketinta pirmam kartui rodyti dramą „Ponas ir muzikai“, bet galų gale pasirinkta „Genavaitė“ del to, kad tas veikalas esąs sceningas ir kad jame geriau, negu kitame kokiame, galima esą parodyti tiek scenerijos, tiek paties vaidinimo ypatybės.

Kitame spektaklyje, kurs bus vasario 26 d. tame pačiame „Krivoje Zierkalo“ teatre, bus jau parodyta drama: „Ponas ir muzikai“.

Visuose vaidiniuose dalyvaus pats artistas J. Vaičkaus svarbiose rolėse, kaip sakysim „Genavaitėje“ Goliaus, ir jo žmona dainininkė solistė Vaičkienė, ypač tose rolėse, kur tenka dainuoti, kaip sakysim „Genavaitėje“ Genovaitės.

J. Vaičkaus šiemet baigia imper. Aleksandro teatro dramos mokyklą. Jis bus vienas iš pirmųjų scenos dailininkų profesionalų lietuvių igijusių tam tikrą specialų dailės išsilavinimą.

Pas J. Vaičkų (jo adresas: Fontanka 121, b. 123) renkasi ir apie jį jau grupuojasi nemaža scenos dailės mėgėjų. Jis noromis, be jokio atlyginimo, pamoko, nurodo, nustato balsą ir diktaciją. Jis padeda visiems, kas tik į jį kreipiasi, ypač jaunuomenei, kuri turi palinkimo ir gabumo ir nori atsiduoti tai dailės šakai. Jeigu atsirastų tikrai gabių ir tinkamų ypač jaunuolių, jis žada pasirūpinti, kad jie galėtų įgyti specialų išsilavinimą tam tikrose dramos mokyklose. Tuo tikslu jo taisomų spektaklių pelno dalis bus skiriama įsteigti stipendijai prie dramos kursų, kad ir neturintieji, jei tik parodys tikrą scenos gabumą, galėtų kursu eiti.

Rgn.

Žinios.

PETRAPILYJE.

„Petrapilio lietuvių draugijos Augštųjų mokyklų moksleiviams šelpti“ steigiamasis susirinkimas šaukiamas vasario 5 d. 6 val. vakarą Komercijos kursų salėje (Nevos prosp. N° 56, Jelisiejevo nam.). Bus išsiuntinėti tam tikri pakvietimai visiems, kurie kviečiami dalyvauti tame steigiamajame susirinkime.

Naujolio kompozicijų koncertas. Antradienį sausio 31 d. miesto dūmos Aleksandro salėje (Nevski prosp. 33) lietuvių kursų naudai bus žinomojo kompozitoriaus Naujolio veikalų koncertas. Kavaliausko vedamas choras ir solistai padainuos gražiausių liaudies ir koncertinių kompozicijų (kaikurios sonatos Petrapilyje bus pirmą kartą atliktos). Koncertui pasibaigus, iki 12½ val. nakt. tautiniai žaislai. Koncertas prasidės lygiai 7½ val. Bilietų kaina nuo 35 kap. iki 3 rub., mokiniams 35 kap. Bilietų iš anksto galima gauti tose pat vietose, kaip ir visados: Registracijos biurė, Novickio krautuvėje ir t. t., o koncerto dieną—salėje nuo 5 v. vak.

Naujokų šaukimas. Sausio 21 d. caras paskelbė, kad gimusieji 1898 metuose jauni vyrai turi būti šaukiami kariuomenėn šių metų vasario 3 d. Tik kai kuriose Kaukazo ir Sibiro apskrityse naujokai bus šaukiami liepos 1 dieną.

Naujas švietimo ministerio padėjėjas. Caro įsakymu Petrapilio universiteto profesorius Udincevas paskirtas švietimo ministerio Kulčickio padėjėju.

Keliautojų važinėjimo sumažinimas. Geležinkelių valdyba pranešė, kad nuo vasario 1 d. iki 14 d. bus sumažinta keliaujamųjų traukinių skaičius šiais keliais: Maskvos—Kursko, Maskvos—Kievo—Voronežo, Riezanės—Uralo, Pietų—Rytų, Šiaurės—Dono, Pietų ir Jekaterinos. Šiais keliais galėsia važinėti tik tie, kurie turėsia tam tikrą vyriausybės leidimą.

Kuršas. „Mitausche Zeitung“ praneša, kad pastaruoju laiku iš Kuršo vokiečiai išvežę į Vokią 2000 latvių, moterų ir vyrų, kurie esą eję prieš vokiečius. Kiti gi laikraščiai rašo, kad Kurše maža jau belikę vyrų. Paliktieji latvių ūkiai atiduodama vokiečiams.

SVETUR.

Vokiečių planai. Vokiečiai nori padaryti prekybos kelią nuo Vokiečių jūrų iki Persijos įlankai, tai yra, jie mano praveisti geležinkelį tarp Hamburgo, Berlyno ir Bagdado. Taip pat vokiečiai mano suvienyti Reino ir Dunojaus upes tokiu perkasu, kuriuo galėtų plaukioti jūrų laivai. Projektuojamas perkasas turėtų 166 kilometrus ilgio. Jam iškasti reiktų kelių šimtų milijonų markių. Kol kas vokiečių vyriausybė gali skirti šiam reikalui apie 5 milijonus markių, o kitus pinigus tikisi gauti iš būsimosios kontribucijos, kurią vokiečių nuomone, turėsia sudėti sąjungininkai.

Anglių stoka. Kai kuriose Europos šalyse pritrūko anglio. Del anglių stokos Prancūzijoje nutarta talaikyti atdarus visokius teatrus, kinematografus ir t. t. tris dienas per savaitę, taip pat tramvajams vaikščioti bus galima tik iki 10 val. vakaro. Norvegijoje taip pat nutarta anksčiau nedaryti visokios pasilinksminimo įstaigos. Tas pat daroma Danijoje ir Švedijoje. Tai vis vokiečių paskelbtosios blokados vaisiai.

KARAS.

Rusų šone. Pagal Berežinos upę Zabežinos kaimo rajone priešininkai po

smarkaus artilerijos šaudymo puolė rusus; jiems čia buvo pasisekę atimti iš rusų vieną upės salą ir vieną apkasą, bet kontrataka rusai atmušė vokiečius. Priešininkų aeroplanai numetė į Jakabštadtą keletą bombų, nuo kurių žuvo septyni ir sužeista aštuoni kareiviai. Rusų gi lakiotojai metė bombas į Kobilnikų miestelį (į šiaurę nuo Naroc'o ežero). Rusų būriai į šiaurės rytus nuo Kirli-Babos puolė priešininkus ir atėmė iš jų vieną apkasą. Sausio 24 d. Vladimiro-Volinskio ir Marmarošo rajonuose austrai mėgino eiti priekin, bet jiems tai nepasisekė.

Rumunų šone. Slonikų upės pietų pusėje rusų priesakiniai būriai paėmė keletą priešininkų apkasų. Surajos miesto rajone priešininkų būriai perėjo per užšalusią Sereto upę ir norėjo paimti rusų apkasas, bet priversti buvo vėl sugrįžti už upės. Kitose vietose paprastas šaudymasis, nes didesniems žygiams kliūdo puga.

Kaukazo šone. Dvi turkų rotai atakavo rusus palei Salkero kaimą (25 varstai į pietų vakarus nuo Giumišano). Blogas oras kliūdo rusų žygiams.

Balkanuose. Atono pussalyje rusų ir prancūzų būrys atėmė iš graikų vienuolių daug šautuvų, durtuvų, šovinių, revoliučių ir dinamito.

Prancūzų šone. Somos pietų pusėje, Benjekuro rajone, buvo nedidelių abiejų pusių sargybų susirėmimų. Argonuose vokiečiai norėjo paimti prancūzų tranšėjas, bet jiems tai nepasisekė. Lotaringijoje, palei Ambermenilį, vokiečiai apšaudė prancūzų pozicijas ir keletą apkasų buvo paėmė, tačiau turėjo paskui vėl pasitraukti atgal.

Jūrose. Vokiečių nardomieji laivai paskandino švedų garlaivį „Bravalla“, taip pat jie paskandino ir anglų septynis prekių bei keliautojų laivus.

Del Vokios ir Amerikos konflikto.

Sutrukus Amerikos ir Vokios diplomatijos ryšiams, kyla klausimas—ar del to karas greičiau baigsis ar ne. Atsakyti į šita klausimą reikia pirma pažūrėti, iško kilo šis konfliktas. Kaip žinome jau, Amerikos prezidentas Vilsonas kelis kartus buvo kreipęsis į kariaujančias valstybes, kad jos greičiau likviduotų karą, tačiau jam tai nepasisekė. Vilsonas taip pat stengėsi turėti balsą būsimam taikos kongrese. Nepasisekus Vilsonui su savo pasiūlymais, vokiečiai taip pat nusiminė ir pradėjo galvoti, kaip iš to keblaus padėjimo išėjus. Galų gale vokiečiai paskelbė sąjungininkams blokadą, bet tokią, kad ir neutralinių valstybių laivams ėmė gresti pavojus. Čia Amerikai pasitaikė gera proga įsimaityti šitą karan. Ji sutraukė diplomatijos ryšius ne del to, kad nugalėjus vokiečius, bet kad greičiau pabaigus šis pragaištingas visiems karas. Amerika būtų galėjusi nutraukti diplomatijos ryšius ir su sąjungininkais, bet Amerikos diplomatai aiškiai pamotė, kad taip darant karas teuzsistėtų ilgiau. Ir teisybė, jei Amerika būtų laikiusis neutraliteto ir toliau, tai ji maža būtų turėjusi įtakos į karo eitimą. Jeigu ji būtų prisidėjusi prie Vokios, tai tuo būtų tik ilgiau užtesusi karą, nes vistiek didelės pagalbos vokiečiams ji būtų negalėjusi suteikti. Tokiu būdu Amerikai liko vienintelis kelias—sutraukti diplomatijos ryšius su Vokia. Susidėjus tokioms aplinkybėms, vokiečių nardomiesiems laivams atsidaro platesnis kelias: jiems nereikės žiūrėti dabar—kas priešininkas, o kas ne, nes be jokio svyravimo galės skandinti kiekvieną papuolusį į jų nagus laivą.

Šiaip ar taip kalbant, bet reikia manyti, kad Amerikos įsikišimas į šitą karą pagreitins taikos atėjimą.

Neutralinių valstybių pozicija.

Sutrukus Amerikos ir Vokios diplomatijos ryšiams, kyla klausimas, ką

Centralinio Lietuvių D-jos Komiteto d. k. n. š. „Lietuvių spaustuvė,“ Simeonovskaja 7.